

Case-esittely

Tulevaisuuden unelmointia kymppiluokan digitarinapajassa

Näkymättömät - Nuorten digitarinat -hanke järjesti keväällä 2016 digitarinatyöpajan kymppiluokkalaisten ryhmälle Kaarinassa. Työpajan tavoitteena oli tukea kymppiluokkalaisia positiivisten tulevaisuuskuvien ja tavoitteiden muodostamisessa.

Työpaja ajoittui kymppiluokkalaisten kouluvuoden loppuvaiheeseen. Työpajaan osallistuvat nuoret olivat hakeutumassa työpajan jälkeen toisen asteen koulutukseen ja pohtivat jo omia ammatillisia valintojaan. Heille oli ajankohtaista työelämään ja lähestyvään itsenäiseen aikuiselämään liittyvien toiveiden ja haaveiden pohtiminen.

Työpajaan osallistui koko pienikokoinen kymppiluokka, eli yhdeksän oppilasta. Myös kymppiluokan oma yksilövalmentaja oli mukana pajatapaamisissa. Työpaja koostui kaikkiaan neljästä tapaamisesta, joista kolme ensimmäistä oli täyden koulupäivä mittaisia, ja niitä tauottivat lounas ja lyhyet välitunnit. Neljäs tapaaminen oli kolmen tunnin mittainen. Kaikkiaan siis työskentelyaikaa oli noin 20 tuntia.

Pajan ohjaajina toimi viisi Turun ammattikorkeakoulun opiskelijaa. Näkymättömät-hankkeen projektiryhmään kuuluvat opettajat, Pirita Juppi ja Ilona Tanskanen, valmensivat opiskelijat tehtävään ja mentoroivat heitä työpajatyöskentelyn aikana. Vähintään toinen opettajamentoreista oli paikalla jokaisessa tapaamisessa, ja toimintaan liittyvistä ratkaisuista ja näkemyksistä keskusteltiin jokaisen työpajasession yhteydessä, ennen työpajan alkua, sen aikana ja työpajatyöskentelyn päättyttyä.

Työpajan valmisteluvaihe

Valmistautuminen alkoi nuorten kanssa toimivan yhteistyökumppanin hakemisella. Näkymättömät-hankkeen kohderyhmänä ovat olleet 15-29-vuotiaat syrjäytymisvaarassa olevat nuoret. Käytännössä tämä tarkoittaa etenkin nuoria, jotka ovat koulutuksen tai työelämän ulkopuolella tai kriittisissä koulutuksen nivelvaiheissa. Kohderyhmän nuoria on vaikea tavoittaa ilman jotakin juuri kohderyhmään kuuluvien nuorten kanssa toimivaa yhteistyötahoa.

Yhteistyökumppaniksi löytyi [Kaarinan pajamestarit ry](#), joka valmentaa nuoria ja aikuisia opintoihin, työelämään ja arjen hallintaan. Yhteistyösuhteen rakentamisen jälkeen oli vuorossa toiminnan suunnittelu ja valmistelu. Valmisteluvaihe sisälsi seuraavat asiat:

- työpajan tavoitteista, aikataulusta ja tiloista sopiminen kymppiluokan yksilövalmentajan kanssa
- kymppiluokkalaisten ryhmään ja Pajamestareiden tiloihin tutustuminen
- digitaalisen tarinankerronnan menetelmän ja työpajan esittely kymppiluokkalaisille ennen varsinaista työpajaa
- työpajatapaamisten toiminnan yksityiskohtainen suunnittelu, aikataulutus ja vastuunjako työpajan ohjaajaryhmän kesken mentoreiden kanssa keskustellen
- välineiden hankinta: kamera, digitaaliset äänitallentimet (2), muistitikkuja, kuvakorttipakka, askartelutarvikkeita (värillisiä kartonkeja, paperia, liimaa, saksia ja aikakauslehtiä) sekä naposteltavia valmiiden digitarinoiden esitystilaisuuteen.

Työpaja toteutettiin Kaarinan pajamestareiden tiloissa, jotka soveltuivat erittäin hyvin taide- ja medialähtöiseen työskentelyyn. Lisäksi käytettiin Valkeavuoren koulun tietokonehuonetta digitarinoiden editoimisvaiheessa. Hankkeen työpajoja varten oli hankittu selainpohjaiseen [WeVideo](#)-videoeditointisovellukseen oppilaitoksille tarkoitettu lisenssi sadalle käyttäjälle. Oppilaitoslisenssi tarjoaa yksittäisten käyttäjien ilmaistilejä monipuolisemmat mahdollisuudet digitarinan editointiin.

Työpajan toteutus

Työpajan tapaamiset noudattivat enimmäkseen samaa rakennetta: Päivät käynnistettiin tutustumista (tässä tapauksessa erityisesti kymppiluokkalaisten ja ohjaajien välistä), luottamuksellisen ilmapiirin syntymistä sekä työpajan toimintaan ja teemoihin orientoitumista tukevilla lämmittelyharjoitteilla. Sitten edettiin kunkin päivän tavoitteiden mukaisiin aktiviteetteihin, ja päivät päätettiin fiiliskierroksella, jossa jaettiin ajatuksia ja tunnelmia kyseisen tapaamisen työskentelystä. Myös työpajaohjaajat osallistuivat lämmittely- ja ryhmäytymisaktiviteetteihin sekä osittain myös muihin aktiviteetteihin, kuten unelmakarttojen tekemiseen ja jakamiseen ryhmässä.

Työpajakokonaisuus suunniteltiin eteneväksi prosessiksi, jossa erilaisten kuvallista ja sanallista ilmaisua hyödyntävien luovien harjoitteiden kautta edettiin kohti varsinaisen digitarinan työstämistä. Ensimmäisessä tapaamisessa digitarinan kirjoittamista pohjustettiin kirjoittamalla ohjatusti ja ajastetusti raakatekstejä annetuista alkusanoista:

1. Minä olen hyvä ...
2. Kesällä haluaisin...
3. Unelmoin siitä, että...

Toisessa tapaamisessa raakatekstien pohjalta kirjoitettiin varsinainen digitarinan käsikirjoitus, eli teksti, joka luettiin ääneen ja tallennettiin tarinan kertojanääneksi. Toisessa tapaamisessa osallistujilla oli myös mahdollisuus omakuvien ottamiseen laadukkaalla kameralla yhdessä ohjaajien kanssa. Muuten digitarinoiden kuvituksena hyödynnettiin pääasiassa osallistujilla jo entuudestaan olevia omia digikuvia tai kuvia, joita he ottivat omalla ajallaan tarinaansa varten. Kuvaamisen mahdollistivat nuorten kännykkäkamerat sekä koulussa käytössä olevat tabletit, ja osallistujille annettiin vinkkejä valokuvaamiseen.

Kolmas tapaaminen oli omistettu digitarinan editoimiselle tietokonehuokassa. Kuva- ja äänitiedostot siirrettiin tietokoneille ja edelleen WeVideo-sovellukseen, jossa omaa digitarinaa työstettiin. Osallistujat saivat päivän aluksi yhteisesti perehdytystä WeVideon käyttöön, ja työskentelyn aikana ohjaajat auttoivat osallistujia tarpeen mukaan. Digitarina tuli saada valmiiksi päivän aikana ja ”julkaista” eli tallentaa valmiiksi videotiedostoksi, jolloin digitarinat näkyivät oppilaitoslisenssiä hallinnoivan opettaja-mentorin videogalleriassa. Kukin osallistuja sai oman digitarinansa mukaansa muistitikulle tallennettuna.

Viimeisessä, kestoiltaan lyhyemmässä, tapaamisessa digitarinat katsottiin yhdessä, ja sen jälkeen käytettiin aikaa palautteenkeruuseen keskustellen ja toiminnallisilla menetelmillä. Eräänlaisena oppimiskahvila (learning café) -menetelmän [\[linkki ulkoiseen lähteeseen: http://www.tyokalupakki.net/pages/index.php?id=83&pid=11\]](http://www.tyokalupakki.net/pages/index.php?id=83&pid=11) sovelluksena pöydille oli asetettu suuret kartongit, joihin oppilaat saivat kirjoittaa palautetta. Kullakin pisteellä oli oma teemansa: a) miltä digitarinan tekeminen tuntui, b) miltä tuntui valmis digitarina ja sen katselu, c) mitä olet oppinut. Oppilaat kiersivät kolmessa pienryhmässä pisteeltä toiselle siten, että kukin ryhmä kirjoitti palautetta jokaisesta teemasta. Kierroksen jälkeen käytiin keskustelua kartongeille kirjatun palautteen pohjalta.

Viimeisenä aktiviteettina oli palautetyöskentely ulkona: Osallistujat asettuivat itselleen sopivaan kohtaan janalla, jonka ääripää olivat tyydyttävä - erinomainen, vastauksena seuraaviin kysymyksiin:

- Oliko ohjaus riittävää?
- Miltä ohjaajien määrä tuntui?
- Millaiset fiilikset ohjaajista jäi?
- Millainen fiilis on koko projektista?

Kunkin tapaamisen keskeinen tavoite ja harjoitteet on kuvattu tiivistetysti oheisessa taulukossa. Tarkempaa tietoa yksittäisistä harjoitteista löydät seuraamalla linkkejä.

	Tavoitteet	Lämmittely- ja ryhmäytyminen	Pääaktiviteetit	Tila ja välineet
1. tapaaminen	Orientoitua digitarinoiden teemaan eli omiin unelmiin, käynnistää digitarinan kirjoittaminen.	Fiiliskierros kuvakorteilla [linkki] Ominaisuuksien vaihtokauppa [linkki]	Unelmakartta [linkki] Kerrottaminen [linkki] : raakatekstien tuottaminen kontrolloidun vapaan kirjoittamisen harjoituksilla (3 x 10 min)	Ryhmätyö/ luokkatila Kuvakorit Askartelutarvikkeita Paperia ja kyniä
2. tapaaminen	Kirjoittaa käsikirjoitus (teksti) digitarinaan ja tallentaa se kertojanääneksi.	Lämmittelyharjoite kuvakorteilla [linkki] : valittiin oma tilannetta kuvaava kuva, joka esiteltiin.	Digitarinan käsikirjoituksen kirjoittaminen ohjeistusta [linkki] hyödyntäen. Kertojanäänen tallentaminen ohjaajien avustuksella.	Ryhmätyö/ luokkatila Tabletit kirjoittamiseen Äänitallentimet + hiljainen tila äänittämiseen
3. tapaaminen	Koota kaikki digitarinan materiaalit tietokoneelle ja käynnistää digitarinan editointi.	–	Digitarinan editointi tietokoneella WeVideo-sovelluksella. (Kertojanäänen tallentaminen niille osallistujille, jotka eivät ehtineet tallentaa edellisessä tapaamisessa.)	Tietokonehuokk a Tietokoneet ja WeVideo Muistitikut (Äänitallentimet + hiljainen tila äänittämiseen)

4. tapaaminen

Jakaa digitarinat ryhmässä. Kerätä palautetta digitarinatyöskentelystä.

Fiiliskierros kuvakorteilla [\[linkki\]](#)

Digitarinoiden katsominen yhdessä.

Palauteaktiviteetit: palautekierros oppimiskahvilan tapaan sekä palautejana.

Ryhmätyö/ luokkatila

Kuvakortit
Tietokone, datatykki ja kaiuttimet

Kartonkia ja tusseja

Työpajan onnistumisen arviointi

Työpajan työskentely oli eloisaa ja vuorovaikutteista. Se eteni parhaimmillaan yhdessä tekemällä, jolloin ohjaajat ja osallistujat muodostivat vuorovaikutteisen yhteistyöryhmän. Jo ensimmäisessä tapaamisessa ohjaajaryhmä totesi, että erilaiset toiminnalliset menetelmät ja kuvakorttien tapaiset välineet ovat vuorovaikutuksen edistämisen välineinä suorastaan välttämättömiä, sillä keskustelua ei saatu herätettyä pelkästään kysymyksen esittämisellä. Tämä otettiin huomioon onnistuneesti muun muassa palautteen keruun toteutuksessa.

Työpajan osallistujilta saatu palaute kokemuksesta oli positiivista. Kaikki työpajan osallistujat saivat digitarinansa valmiiksi. Kymppiluokkalaiset tekivät omannäköisiään, luovia, hienoja ja koskettavia tarinoita, ja hanke sai luvan julkaista useita niistä Näkymättömät-hankkeen Youtube-kanavalla.

Myös työpajoja ohjanneet opiskelijat refleктоivat kokemusta kirjallisissa raporteissaan. Heille kokemus työpajan ohjaamisesta oli erittäin arvokas oppimiskokemus.